

VÄSTERNORRLANDS MUSEUM

**Anläggande av gångvägar vid det medeltida
fästet Styresholm, Raä 17 i Torsåkers socken**

STEG 1

Fornlämning: Raä 17, Fastighet: Hov 1:26, Socken: Torsåker, Kommun:
Kramfors, Landskap: Ångermanland

Rapportnummer 2021:17
Madeleine Nilsson

Anläggande av grusgångar vid det medeltida fästet Styresholm, Raä 17 i Torsåkers socken

Rapport nr: 2021:17 Västernorrlands museum

Framsidesbild: Nya grusvägar vid Styresholm

ISSN 2000-0111

© 2021 Västernorrlands museum, Härnösand.

Upphovsrätt, om inget annat anges, enligt Creative Commons licens CC BY

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	5
Inledning	6
Syfte.....	6
Metod	6
Redovisning av arbetet.....	7
Tekniska och administrativa uppgifter	16

Sammanfattning

Västernorrlands museum ansökte år 2021 om och beviljades medel från länsstyrelsen för att rusta upp och tillgängliggöra besöksområdet kring den medeltida fogdeborgen Styresholm. Området är slitet och träramper och trappor upp till borgen är inte säkra för besökare. I Steg 1 har ramperna nedanför borgkullarna avlägsnats och grusgångar anlagts. I samband med detta har även en arkeologisk schaktövervakning genomförts. Ett stort antal fynd av framförallt järn påträffades. Fynden kommer att redovisas i rapporten över den arkeologiska undersökningen 2021.

Inledning

Västernorrlands museum ansökte år 2021 om och beviljades medel från länsstyrelsen (dnr 435-3545-2021) för att rusta upp besöksområdet kring den medeltida fogdeborgen Styresholm. Området är slitet och träramper och trappor upp till borgkullarna var delvis ruttna och inte säkra för besökare. I Steg 1 har ramperna nedanför borgkullarna avlägsnats och grusgångar anlagts. I samband med detta har även en arkeologisk schaktövervakning genomförts.

Syfte

Syftet med åtgärderna i Steg 1 var att anlägga säkra, rullstolsvänliga och lättskötta grusvägar till trapporna på borgkullarna. Syftet med schaktövervakningen var att ta tillvara fynd samt dokumentera eventuella anläggningar. Projektet i sin helhet har som mål att förbättra tillgängligheten till Styresholm och därigenom öka områdets attraktivitet som besöksmål.

Metod

För anläggandet av grusvägar anlätades grävmaskinist som monterade ned de befintliga träramperna, schaktade av det översta torvlagret under dessa och lade på markduk och grus. I samband med schaktningen närvarade två arkeologer som sökte av ytan med metalldetektor. Fynd och färgningar mättes in med RTK-GPS och fynden tillvaratogs.

Redovisning av arbetet

Den nya grusvägen anlades längs samma sträcka som träramperna, men utökades till och förbi ingångsgrinden och avslutades med ett större grusat område kring bänkarna och informationsskylten vid ingången. Arbetet inleddes i början på oktober. Träramperna samt grinden vid ingången monterades ned och forslades bort varefter en 1,5 meter bred och 92 meter lång yta torvades av och jämnades till. Även tuvorna intill den nya vägen avlägsnades på uppmaning av länsstyrelsen. När torven banats av avsöktes ytan med metalldetektor och alla ytligt påträffade fynd mättes in med RTK-GPS och tillvaratogs. Ett stort antal fynd av framförallt järn påträffades. Även några sotfärgningar och ett kulturlager mättes in och dokumenterades. Viss avsökning gjordes även av de avbanade torvorna.

När den arkeologiska undersökningen var avslutad lades markduk på den avbanade ytan och därefter lades grus på och området vid informationsskylten vid ingången återställdes. En stor rishög vid parkeringen forslades bort. Stängslet lämnades kvar tills vidare och likaså trapporna. Varningsskyltar samt skyltar som informerar om arbetet sattes upp.

Viss röjning av träd och sly längs älvkanten genomfördes under sommaren av personal från museet.

Figur 1. Röda linjer markerar områden där grusväg skulle anläggas. Blå områden markerar platser för kommande träbroar och trappor.

Figur 2. Grävmaskinist Erik Bergman torvar av vid ingången. Foto från söder.

Figur 3. Avtorvad yta vid informationsplatsen. Foto från norr.

Figur 4. Avtorvningen är klar. Foto från norr.

Figur 5. Anton Uvelius och praktikant Emelie Börjesson. Foto från norr.

Figur 6. Fynd av möjligt osmundjärn, nit och kniv.

Figur 7. Fynd av rundad järnplatta och möjligt beslag.

Figur 8. Grusat område vid informationsskylten. Foto från väster.

Figur 9. Grusväg nedanför borgkullarna. Avsnittet i svackan har hoppats över då en bro skall anläggas där. Foto från norr.

Figur 10. Grusväg nedanför borgkullarna. Foto från norr.

Figur 11. Grusväg nedanför borgkullarna. Foto från söder.

Figur 12. Trappor med varningsskylt. Foto från öster.

Figur 13. Den undersökta ytan med fynd och färgningar markerade.

Tekniska och administrativa uppgifter

Länsstyrelsens dnr	435-3545-2021
Länsmuseets dnr	2021/62
Län	Västernorrland
Landskap	Ångermanland
Kommun	Kramfors
Socken	Torsåker
Fastighet	Hov 1:26
Belägenhet i Rikets nät 2,5 gon väst	X 6997 880 Y 1598 830
Höjd över havet	5,35- 7,55 meter över havet.
Belägenhet i Sweref 99 TM	N 6997 203 E 639 437
Koordinatnät	Rikets nät 2,5 gon väst
Undersökt yta	173 m ²
Undersökningstid	Oktober 2021
Personal	Madeleine Nilsson och Anton Uvelius från Västernorrlands museum och grävmaskinist Erik Bergman.
Rapportsammanställning	Madeleine Nilsson